

Rīgā, 2016. gada 30.oktobrī

Adresāts:
SIA "Kaugas"
Reģ.nr. 52103074671
Pļavu iela 17
Liepāja LV-3411, Latvija

Kopija (elektroniski):
Dabas aizsardzības pārvalde
Baznīcas iela 7
Sigulda LV-2150, Latvija
E-pasts: daba@daba.gov.lv

BLANKENFELDES MUIŽAS ALEJAS IZVĒRTĒJUMS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO BEZMUGURKAULNIEKU SUGU SAGLABĀŠANAS KONTEKSTĀ

EKSPERTA ATZINUMS
Nr. 2016/16

1. EKSPERTA ATZINUMA SAGATAVOŠANAS MĒRĶIS UN UZDEVUMI

Eksperta atzinuma sagatavošanas mērķis ir pēc SIA "Kaugas" lūguma, Dabas aizsardzības pārvaldes (turpmāk – DAP) publiskā iepirkuma "Aleju apsekošana un izvērtēšana" (Nr. DAP2016/22) (turpmāk – iepirkums) ietvaros **sniegt sertificēta sugu un biotopu aizsardzības jomas eksperta viedokli par Blankenfeldes muižas alejas (turpmāk – Alejas) nozīmi īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu saglabāšanas kontekstā**. Atbilstoši iepirkuma tehniskajā specifikācijā noteiktajam, eksperta atzinuma sagatavošanas laikā ir pievērsta uzmanība šādiem uzdevumiem – Alejas inventarizācijas (lauka apsekojuma) laikā pārbaudīt, vai tajā ir konstatējama īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu vai šo sugu dzīvotņu klātbūtne (1), raksturot īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu dzīvotņu kvalitāti (2), apkopot publiski pieejamajā zinātniskajā literatūrā, datubāzes un citos informācijas avotos iekļauto informāciju par Alejā līdz šim konstatētajām īpaši aizsargājamajām bezmugurkaulnieku sugām (3), balstoties uz iepriekš minēto informāciju, novērtēt Alejas pašreizējo stāvokli un ilgtermiņa tendences īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu un šo sugu dzīvotņu saglabāšanas kontekstā (4), sagatavot rekomendācijas Alejas apsaimniekošanai īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu un šo sugu dzīvotņu saglabāšanas kontekstā (4), kā arī sniegt Alejas pašreizējo robežu izvērtējumu īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu un šo sugu dzīvotņu saglabāšanas kontekstā (5).

Eksperta atzinums ir sagatavots par sugu grupu – bezmugurkaulnieki. Eksperta atzinumā ir aplūkota informācija par 14.11.2000. LR MK noteikumos Nr. 396 "Noteikumi par īpaši aizsargājamo sugu un ierobežoti izmantojamo sugu sarakstu" uzskaitītajām īpaši aizsargājamajām bezmugurkaulnieku sugām un šo sugu dzīvotnēm. Papildus ir aplūkota informācija arī par dabiskajiem meža biotopiem (Ek u.c. 2002) un Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamajiem meža biotopiem (Auniņš 2013) raksturīgajām bezmugurkaulnieku indikatorsugām, jo tās var palīdzēt novērtēt Alejas nozīmi kopējās bezmugurkaulnieku daudzveidības kontekstā, kā arī norādīt uz atsevišķu īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu klātbūtni. Informācija par citām bioloģiskās daudzveidības vērtībām, to skaitā īpaši aizsargājamajiem biotopiem nav šī eksperta atzinuma kompetencē.

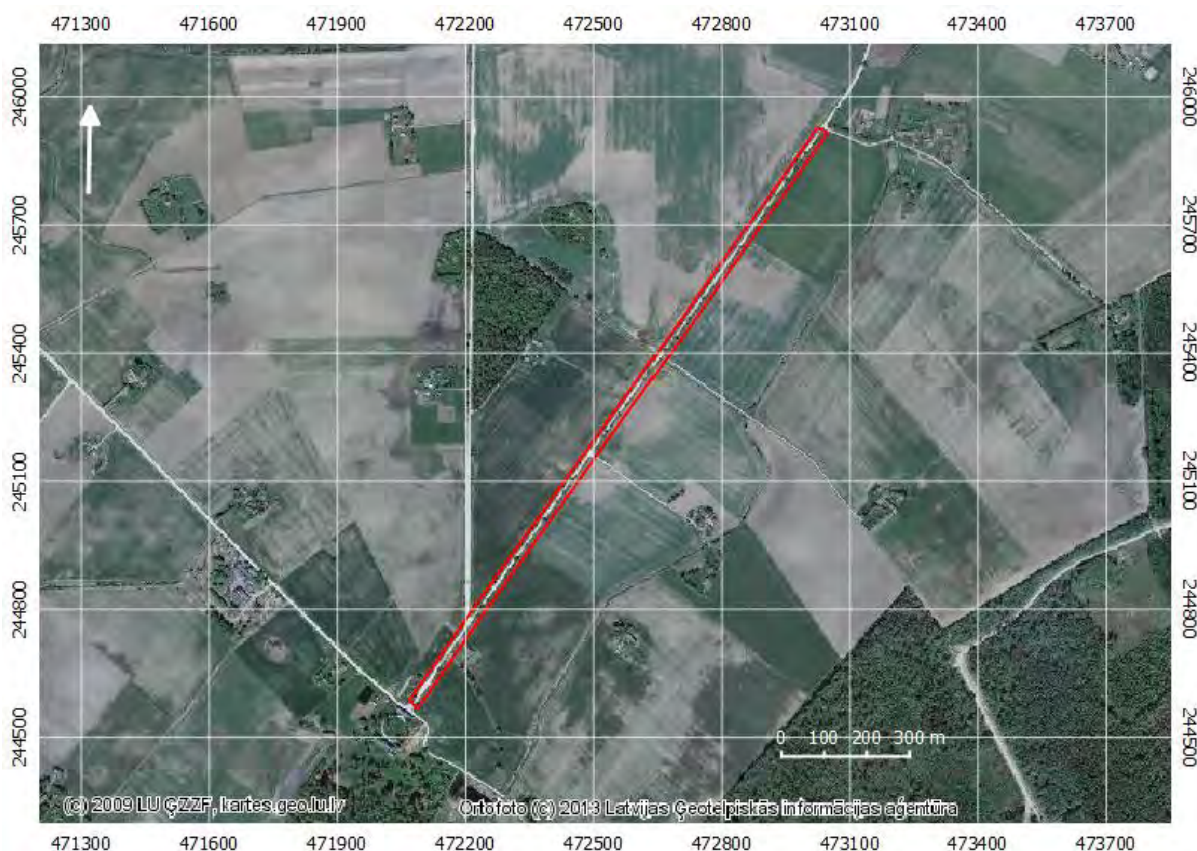
Eksperta atzinums ir sagatavots divos identiskos eksemplāros (katrs uz 8 lpp.) – viens no tiem tiek iesniegts atzinuma pasūtītājam SIA "Kaugas, otrs paliek atzinuma autora rīcībā. Atbilstoši iepirkuma tehniskajā specifikācijā noteiktajam, eksperta atzinums pasūtītājam tiek papildus iesniegts elektroniski *docx formātā. Atbilstoši 16.03.2010. LR MK noteikumos Nr. 267 "Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu sertificēšanas un darbības uzraudzības kārtība" noteiktajam, informācija par šo eksperta

atzinumu, kā arī atzinuma kopija elektroniskā formātā gada nogalē tiks iesniegta Dabas aizsardzības pārvaldē. Eksperta atzinums ir sagatavots atbilstoši 30.09.2010. LR MK noteikumos Nr. 925 "Sugu un biotopu aizsardzības jomas ekspertu atzinuma saturs un tajā ietvertās minimālās prasības" noteiktajam.

2. EKSPERTA ATZINUMA SAGATAVOŠANAS METODES

2.1. ALEJAS ĢEOGRĀFISKAIS NOVIETOJUMS

Aleja atrodas Jelgavas novada Vilces pagastā, tās centra koordinātes (LKS-92): X472538, Y245228, zemes kadastra Nr. 54900070175 (Aleja daļēji ietilpst arī līdzās novietoto zemesgabalu teritorijā). Alejas ģeogrāfiskā novietojuma kartoshēma ir parādīta 1.attēlā. Aleja novietota ārpus apdzīvotām vietām. **Aleja ir aizsargājama, tai ir dabas pieminekļa statuss**, taču tā nav Natura 2000 teritorija un ir novietota ārpus citām īpaši aizsargājamām dabas teritorijām (Dabas aizsardzības pārvaldes dabas datu pārvaldības sistēma "Ozols", turpmāk - DAP Ozols).

1. attēls. Blankenfeldes muižas alejas ģeogrāfiskā novietojuma kartoshēma (LKS-92 koordinātu sistēma, mērogs 1:10000, ziemeļu virziens norādīts attēla augšējā kreisajā stūrī). Alejas robežu dati: Dabas aizsardzības datu pārvaldības sistēma "Ozols" (skatīts 30.10.2016.). Pamatnes dati: 5.etapa ortofoto karte (Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, 2013), LU ĢZGF WMS, skatīts 30.10.2016., pieejams <http://www.kartes.geo.lv>. Kartoshēma sagatavota QGIS 2.12.3.

2.2. ALEJAS INVENTARIZĀCIJAS APRAKSTS

Eksperta atzinums ir balstīts uz Alejas inventarizācijā (lauka apsekojumā) dabā konstatētajiem faktiem. Aleja apsekota 03.09.2016., laika periodā plkst. 15:32-16:10. Alejas apsekošanas laikā ir silts, daļēji apmācies laiks. Alejas apsekošanas sezona un laikapstākļi ir piemēroti nozīmīgāko alejas apdzīvojošo bezmugurkaulnieku sugu klātbūtnes konstatēšanai. **Alejas inventarizācijā galvenās mērksugas bija lapkoku praulgrauzis *Osmoderma barnabita* (=emerita), spožā skudra *Lasius fuliginosus* un marmora rožvabole *Liocola marmorata***. Visas trīs minētās aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas ir saistītas ar dzīviem, augošiem dobumainiem kokiem, kas ir tipiskākais aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu mikrobiotops alejās.

Inventarizācijā bezmugurkaulnieku sugu uzskaitēm izmantota Natura 2000 teritoriju bezmugurkaulnieku monitoringa metodikā (Vilks u.c. 2013) detalizēti aprakstītā un aleju inventarizācijai nedaudz modificētā bezmugurkaulnieku sugu mikrobiotopu pārbaudes metode. Uzskaites laikā eksperts lēnām pārvietojas pa aleju, apskata alejas kokus un mērķtiecīgi pārbauda īpaši aizsargājamajām sugām raksturīgos mikrobiotopus – vecus, dobumainus kokus, nokaltušus kokus, kokus ar sēņu augļķermeņiem u.c. (Telnov 2005, Vilks u.c. 2015). Mikrobiotopu pārbaudes mērķis ir aizsargājamo bezmugurkaulnieku pieaugušo indivīdu, kāpuru vai sugām raksturīgo darbības pēdu (kāpuru ekskrementu, vaboļu izskreju, sasveķojuma) meklēšana. Marmora rožvaboles klātbūtne atzīmēta tikai tādās situācijās, kad atrastas pieaugušās vaboles, to atliekas vai kāpuri. Atzinuma autora ieskatā, marmora rožvaboles klātbūtne nav pārliecinoši pierādāma, balstoties tikai uz kāpuru ekskrementiem, jo tie ir līdzīgi citu rožvaboļu sugu kāpuru ekskrementiem, un dažādas rožvaboļu sugas var apdzīvot vienu un to pašu atradni, vienu un to pašu koku dobumu. Īpaši aizsargājamo sugu atrašanās gadījumā, atradnes kartētas un, izmantojot GPS uztvērēju Trimble Juno 3B, atzīmētas to ģeogrāfiskās koordinātes.

Inventarizācijā noteikts, vai Alejā ir sastopama lapkoku praulgrauža (un citu kopā ar šo sugu dzīvojošo aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu) dzīvotne, kuras detalizēts apraksts ir sniegts pārskatā par Biotopu direktīvā iekļautajām un Latvijā sastopamajām bezmugurkaulnieku sugām (Vilks u.c. 2015). Dzīvotnes kvalitātes stāvokļa raksturošanai izmantoti šādi parametri – vecu, dobumainu platlapju koku klātbūtne (1), dobumaino koku daudzums (2), telpiskais izvietojums (3) un apgaisojuma apstākļi (4), kā arī platlapju koku paaudžu skaits (5). Visi konstatētie dobumainie koki, neatkarīgi no dobumu izmēriem, kartēti un, izmantojot GPS uztvērēju Trimble Juno 3B, atzīmētas to ģeogrāfiskās koordinātes. Papildus atzīmēti vēl citi dažādām aizsargājamajām bezmugurkaulnieku sugām nozīmīgu mikrobiotopu parametri – atsegtas koksnes, sēņu augļķermeņu, sirseņu ligzdu un sulojošo koku klātbūtne.

Aleja dažādos rakursos nofotografēta, iegūstot vispārīgas kopskata un Alejā raksturīgāko aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu mikrobiotopu tuvplāna fotogrāfijas.

2.3. KAMERĀLĀS DATU ANALĪZES APRAKSTS

Apkopota visa zinātniskajā literatūrā ("Latvijas Entomologs", Telnov D. un Telnov D. u.c. (2001-2016); "Baltic Journal of Coleopterology", Barševskis A. u.c.; "Acta Biol. Univ. Daugavp.", Barševskis A. u.c.) pieejamā informācija par Alejā jau iepriekš zināmajām īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku (lielākoties vaboļu) sugu atradnēm. Pārbaudīta DAP Ozols un dabas novērojumu portālā Dabasdati.lv esošā informācija. Alejas inventarizācijas laikā iegūtie GIS dati (aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu atradņu koordinātes, dobumaino koku koordinātes) apstrādāti QGIS 2.12.3. programmā. Izmantota LKS-92 koordinātu sistēma. Dobumaino koku telpiskā novietojuma, funkcionālās sasaistes raksturošanai, ap katru dobumaino koku atrašanās vietu konstruēta 300m buferzona (atbilstoši zinātniskās literatūras datiem šādā attālumā parasti spēj pārvietoties lapkoku praulgrauža pieaugušās vaboles). Aprēķināts dažādu Alejā sastopamu aizsargājamajām bezmugurkaulnieku sugām nozīmīgu mikrobiotopu skaits. Lai noteiktu Alejas izolācijas pakāpi lapkoku praulgrauža dzīvotņu kontekstā, izmantojot DAP Ozols datus, noskaidrota tuvākā zināmā lapkoku praulgrauža atradne un aprēķināts attālums līdz tai. Lapkoku praulgrauža dzīvotnes kontekstā, kamerāli izvērtēta Alejas tuvākā apkārtnē, balstoties uz ortofoto karšu, mežaudžu plānu informāciju.

3. VISPĀRĪGS ALEJAS UN TAI PIEGUĻOŠĀS TERITORIJAS RAKSTUROJUMS

Vispārīgs vizuāls priekšstats par Aleju iegūstams, iepazīstoties ar 2.attēlu. Aleja ir aptuveni 1650m gara. Alejā aug galvenokārt veci un vidēji veci, samērā zemi platlapju koki – liepas, zirgkastaņas, oši, ozoli un kļavas. Vietām aug arī vītoli un ābeles. Koku vainagi daļēji saskaras pretējās ceļa pusēs augošajiem kokiem, turpretī vienā pusē augošie koki lielā daļā no Alejas ir novietoti tālu viens no otra, starp kokiem ir daudz brīvas telpas (2.attēls). Bez padziļinātas Alejas vēsturiskās izpētes nav skaidrs, vai koki jau sākotnēji stādīti lielā attālumā viens no otra, vai alejas pārrāvumi izveidojušies

laika gaitā, daļai no kokiem atmirstot. Alejai nav raksturīga tipiska “tunelveida” struktūra. Aleja novietota uz kopumā līdzena reljefa (tikai pats rietumu gals atrodas uz neliela pacēluma) pie lauku grants ceļa. Alejas apsekošanas laikā uz ceļa novērota atsevišķu transportlīdzekļu pārvietošanās. Aleja atrodas ārpus apdzīvotām vietām. Pieguļošajās teritorijās dominē aramzemes, atklāta lauksaimniecības zemju ainava. Alejas dienvidu galam pieguļ Blankenfeldes muižas teritorija ar parku.

2.attēls. Vispārīgs Blankenfelses alejas izskats. Alejā aug dažādi sugu bioloģiski veci platlapju koki – liepas, oši, zirgkastaņas, ozoli. Aleja novietota atklātā lauksaimniecības zemju ainavā, koki viens no otra aug atstatus, starp tiem ir daudz brīvas telpas. Apakšējās attēlos – Alejas dienvidu gals līdžās Blankenfeldes muižai – ar skatu prom no tās (attēlā pa kreisi) un uz to (attēlā pa labi) – šajā Alejas daļā Aleja faktiski nepastāv, aug tikai atsevišķi koki. Foto: Kristaps Vilks, 2016.

4. ALEJAS INVENTARIZĀCIJAS REZULTĀTI

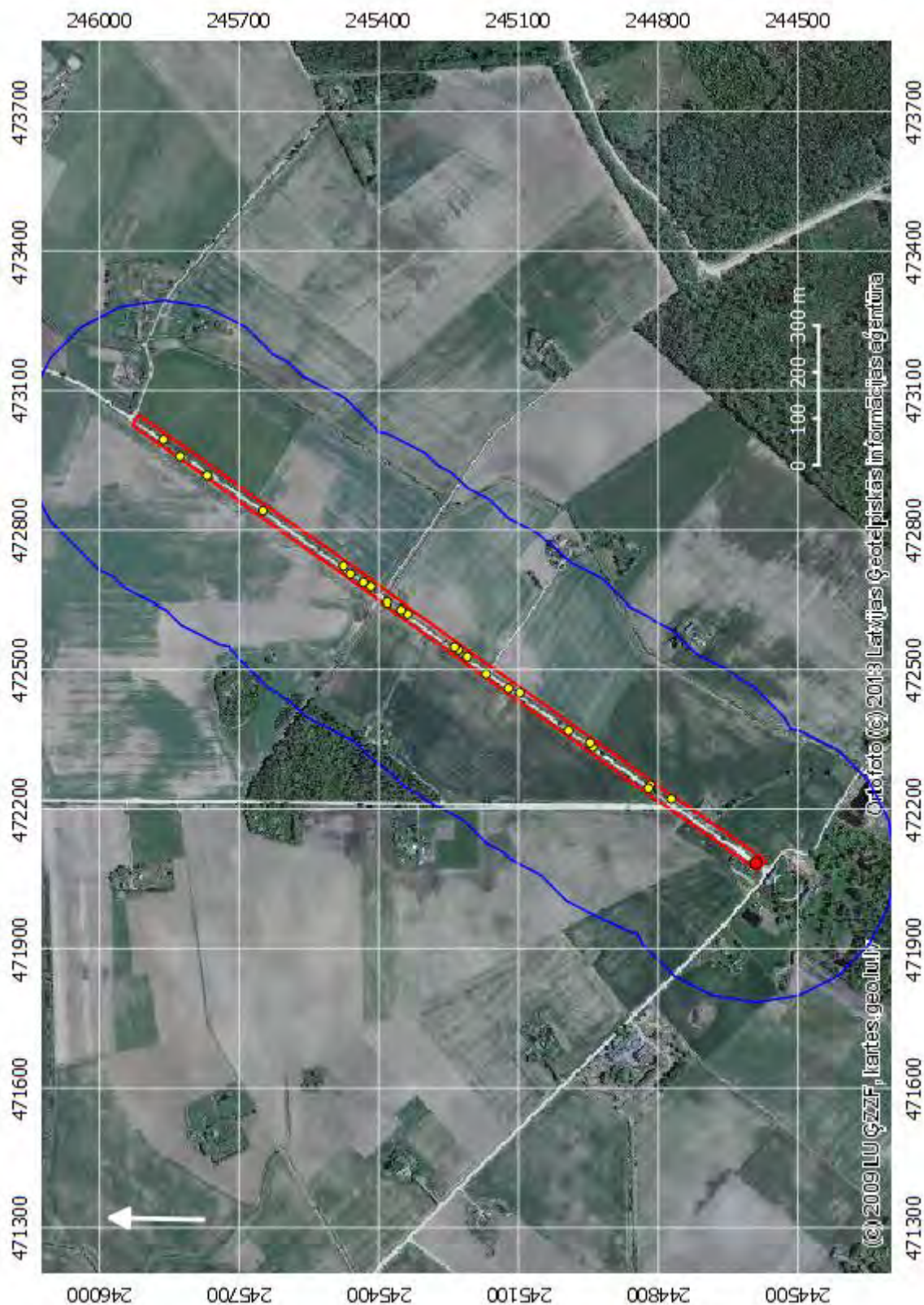
4.1. KONSTATĒTĀS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMĀS BEZMUGURKAULNIEKU SUGAS

Alejas apsekošanā konstatēta viena īpaši aizsargājama bezmugurkaulnieku suga – parka vīngliemezis. Viens indivīds atrasts pašā Alejas dienvidu galā (3.attēls). Koku dobumos meklēti, taču nav konstatēti praulgraužu vai rožvaboļu kāpuri ekskrementi. Citas īpaši aizsargājamas bezmugurkaulnieku sugas Alejas apsekošanas laikā nav atrastas.

4.2. KONSTATĒTĀS ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO BEZMUGURKAULNIEKU SUGU DZĪVOTNES

Aleja atbilst lapkoku praulgrauža dzīvotnes statusam (un citu ar lapkoku praulgrauzi saistītu, dobumainos kokus apdzīvojošo aizsargājamo sugu – marmora rožvaboles, spožās skudras utt. dzīvotnēm), jo Alejā ir sastopami bioloģiski veci, dobumaini platlapju koki (4.attēls), tomēr tā nav klasiska šīs sugas dzīvotne – starp kokiem ir liels attālums. Kopumā inventarizācijā uzskatīti 24 dobumaini koki, katrs no tiem atrodas ne tālāk kā 300m līdz kādam citam dobumainam kokam (3.attēls). Kopumā dobumainie koki Alejā ir izvietoti samērā vienmērīgi, lai gan vietām starp tiem ir garāki ceļa posmi vispār bez kokiem. Alejā ir pieejami dažādi dobumi, to skaitā lieli, tomēr šādi dobumi bieži ir bez prauliem, dobumaino koku veidošanās sukcesijā sasnieguši pēdējo attīstības stadiju. Alejā ir saules labi izgaismoti platlapji, lai gan vietām ceļmalā aug krūmi, tie vecos kokus nenoēno.

Papildus atzīmēti šādi aizsargājamajām bezmugurkaulnieku sugām nozīmīgi mikrobiotopi – Alejā vietām ir atsevišķi nokaltuši koki, nelielā daudzumā pieejama atsegta koksne. Kopumā uzskaitīti trīs dažādi bezmugurkaulnieku daudzveidībai nozīmīgi substrāti.

4.attēls. Blankenfeldes muižas aleja, īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu atradņu un dzīvotnes elementu telpiskā izvietojuma kartoshēma, atbilstoši 2016.g. inventarizācijas un kamerālās analīzes rezultātiem (LKS-92 koordinātu sistēma, mērogs 1:4000, ar baltu bultu norādīts ziemeļu virziens). Paskaidrojumi: dzeltenas krāsas aplīši – dobumainie koki, sarkanās krāsas aplīši – inventarizācijā konstatētās īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu atradnes, ar sarkanu līniju parādītas

Bilskas alejas robežas, ar zilu līniju – 300m buferjosla ap uzkartētajiem dobumainajiem kokiem. Alejas dienvidu gala tuvumā ortofoto kartē labi redzama potenciāla lapkoku praulgrauža dzīvotne – Blankenfeldes muižas parks. Alejas robežu dati: Dabas aizsardzības datu pārvaldības sistēma "Ozols" (skatīts 30.10.2016.). Pamatnes dati: 5.etapa ortofoto karte (Latvijas Ģeotelpiskās informācijas aģentūra, 2013), LU ĢZZF WMS, skatīts 30.10.2016., pieejams <http://www.kartes.geo.lu.lv>. Kartoshēma sagatavota QGIS 2.12.3.

4.attēls. Samērā tipiska Blankenfeldes muižas alejas ainava ar bezmugurkaulnieku daudzveidībai nozīmīgu dobumainu koku klātbūtni. Attēlā redzams, ka koki aug savrup, viens no otra attālināti, vietām gar ceļu garākos posmos nav koku. Foto: Kristaps Vilks, 2016.

5. KAMERĀLĀS DATU ANALĪZES REZULTĀTI

Atbilstoši DAP Ozols informācijai (skatīts 30.10.2016.), **Alejā iepriekš konstatēta lapkoku praulgrauža *Osmoderma barnabita* klātbūtne** (Alejas dienvidu daļa, pie ceļu krustojuma). Dabasdati.lv datubāzē un pārbaudītajā zinātniskajā literatūrā nav atrodama informācija par Alejā līdz šim konstatētām īpaši aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu atradnēm (skatīts 30.10.2016.). Atbilstoši DAP Ozols datiem, tuvākā zināmā lapkoku praulgrauža atradne atrodas aptuveni 8,2km attālumā (Vilce). Kamerāla ortofoto karšu informācijas analīze liecina, ka tuvākajā apkārtnē (<300m) atrodas vēl citas potenciālas lapkoku praulgrauža dzīvotnes (Blankenfeldes muižas parks).

6. ALEJAS NOZĪME ĪPAŠI AIZSARGĀJAMO BEZMUGURKAULNIEKU SUGU KONTEKSTĀ

Apkopojot Alejas inventarizācijā un kamerālajā datu analīzē iegūtos rezultātus, jāsecina, ka pašlaik **Alejā ir konstatētas divas īpaši aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas – parka vīngliemezis un lapkoku praulgrauzis**. Parka vīngliemezim Aleja nav tipiska dzīvotne – tā novietota atklātā lauksaimniecības zemju ainavā. Daudz raksturīgāka dzīvotne šai sugai ir netālu esošais Blankenfeldes muižas parks. Parka vīngliemezim Latvijā ir labvēlīgs aizsardzības stāvoklis (Anonīms 2013a, Anonīms 2013b). Ņemot vērā iepriekš minēto, Alejai nav būtiskas nozīmes šīs sugas aizsardzībā. Lapkoku praulgrauzis Alejā konstatēts iepriekš, savukārt 2016.gada inventarizācijā tā klātbūtne nav apstiprinājusies, lai gan pārbaudīti visi zināmās atradnes potenciāli piemērotie koki. Aleja atbilst lapkoku praulgrauža dzīvotnes statusam, jo tajā ir sastopami bioloģiski veci, dobumaini platlapju

koki. Neskatoties uz Alejas diezgan lielo garumu, uzkartētais dobumaino koku skaits ir mazs, tas ir būtiski mazāks kā nepieciešams ilglaicīgai lapkoku praulgrauža populācijas pastāvēšanai (vismaz 160 dobumaini koki, Bāra u.c. 2015). Protams, ne visi dobumainie koki varētu būt uzkartēti, jo mazāki dobumi un spraugveida dobumi ir grūti pamanāmi, tomēr ar augstu ticamību var apgalvot, ka Alejā nav 160 dobumainu koku. Iespējams, jau sākotnēji Alejā koki stādīti ar lielāku atstatumu, tāpat laika gaitā daļa no tiem varētu būt gājuši bojā. Daļai no bioloģiski vecajiem kokiem dobumi ir lieli, ar mazu praulu daudzumu, kas varētu liecināt, ka šie koki dobumu veidošanas sukcesijā atrodas tuvu noslēguma fāzei. Domājams, ka dobumaini koki atrodami līdzās novietotajā Blankenfeldes muižas parkā, kas inventarizācijā netika apsekots. Visi uzkartētie dobumainie koki Alejā un tāpat Aleja attiecībā pret parku ir funkcionāli saistīti, kas nozīmē, ka nepastāv lokāla izolācija un praulgrauži potenciāli var pārvietoties starp dažādiem dobumainajiem kokiem. Skatoties plašākā kontekstā, nākamā zināmā šīs sugas atradne novietota vairāk kā 8km attālumā, tādēļ šādā mērogā var uzskatīt, ka pastāv zināma atradnes izolācijas pakāpe. Apgaismojuma apstākļi Alejā ir labvēlīgi – faktiski visi koki ir saules labi izgaismoti. Būtisks negatīvs faktors ir alejas vecumstruktūra, lai gan pieejami jaunāki koki, tomēr vairums ir vidēji veci koki. Tomēr, neskatoties uz aprakstītajiem dzīvotnes kvalitāti negatīvi ietekmējošajiem faktoriem (kopumā kvalitāte vērtējama kā viduvēja), Alejai ir būtiska loma sugas aizsardzībā Latvijā. Pirmkārt, lapkoku praulgrauzim pašlaik gan Latvijā, gan plašāk Eiropā, ir nelabvēlīgs aizsardzības stāvoklis (Anonīms 2013a,b). Otrkārt, šīs sugas ievērojama populācijas daļa, vairāk nekā puse, apdzīvo atklātas kultūrainavas parkus, alejas, stādījumus, tādēļ alejām ir ļoti būtiska nozīme lapkoku praulgraužu saglabāšanā.

7. REKOMENDĀCIJAS TURPMĀKAJAI ALEJAS APSAIMNIEKOŠANAI

Alejai noteikti ir saglabājams aizsargājamas alejas, dabas pieminekļa statuss. Ņemot vērā Alejas nozīmi aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu saglabāšanā, rekomendēju plānot šādas teritorijas apsaimniekošanas pasākumus:

1. **Alejā saglabājami visi dobumainie koki.** Jāatzīmē, ka arī nelieli, no ārpuses grūti pamanāmi dobumi var būt piemērota marmora rožvaboles, melnās praulvaboles, lapkoku praulgrauža un citu retu, aizsargājamo bezmugurkaulnieku sugu dzīves vieta. Bez mugurkaulnieku daudzveidībai nozīmīgi ir lieli koku dobumi, īpaši, ja tajos ir liels praulu daudzums. Dobumus nedrīkst aizmūrēt, mehāniski norobežot. Nepieciešama regulāra sadzīves atkritumu (pašlaik to nav daudz) izvākšana no dobumiem.
2. **Obligāti nepieciešama Alejas atjaunošana, stādot atbilstošas sugas platlapju kociņus.** Pašlaik Alejai ir vidējas perspektīvas lapkoku praulgrauža dzīvotnes saglabāšanā, nepieciešama platlapju koku kopējā skaita palielināšana.
3. Pašlaik nav nepieciešami speciāli pasākumi labākai Alejas koku ilgmūžības nodrošināšanai.
4. Cilvēku veselībai un dzīvībai, kā arī transportlīdzekļu satiksmei bīstamu koku izveidošanās situācijās nepieciešams apsvērt, kādas alternatīvas pastāv koku saglabāšanas nodrošināšanai. Ja nepieciešams koku nozāģēt, vajadzīgs Dabas aizsardzības pārvaldes saskaņojums, rekomendējama bezmugurkaulnieku jomas eksperta klātbūtne, lai nozāģējamā koka stumbrā potenciāli esošos aizsargājamo bezmugurkaulnieku individuus varētu pārvietot uz citiem Alejas kokiem. Ja pastāv tāda iespēja, koku zāģēšanas gadījumā saglabājami augsti (>3m) stubeņi. Nokaltušu koku augstie stubeņi ir mazāk bīstami, ja tiek nozāģēti lielie zari. Nokaltušu koku stubeņi dažus gadus (3-4 gadi) ir saglabājami. Šādā veidā tiek nodrošināts, ka savu attīstību var iziet dobumos dzīvojošo bezmugurkaulnieku kāpuri. Tāpat nokaltuši koki ar mizu ir nozīmīga dzīvotne aizsargājamajām saproksilajām sugām, daudzas no kurām ir saistītas ar nokaltušiem kokiem, kamēr tiem nav nolobījusies miza. Pēc tam nokaltušu koku loma aleju bezmugurkaulnieku daudzveidības saglabāšanā samazinās. Aleja atrodas teritorijā, kurai nepieļauj blīva dzīvojamā apbūve, tādēļ tai ir augstāks potenciāls ar atmirušo koksni saistītu substrātu saglabāšanai kā citās alejās, kas atrodas apdzīvotu vietu centros.

8. PAŠREIZĒJO ALEJAS ROBEŽU IZVĒRTĒJUMS

Uzskatu, ka Alejas pašreizējās robežas kopumā ir optimālas.

9. SECINĀJUMI

Atbilstoši pašreizējam zināšanu līmenim, Blankenfeldes muižas alejai ir būtiska nozīme aizsargājamo bezmugurkaulnieku saglabāšanas kontekstā, jo šeit konstatēta prioritāri aizsargājama bezmugurkaulnieku suga – lapkoku praulgrauzis, kā arī parka vīngliemezis. Aleja atbilst šīs sugas dzīvotnes statusam, jo pieejami veci, dobumaini koki. Tomēr to skaits ir nepietiekams, turklāt alejas vecumstruktūrā dominē tikai viena koku paaudze. Apgaismojuma apstākļi ir labi. Alejas tuvumā atrodas Blankenfeldes muižas parks, kurā arī pieejama lapkoku praulgrauža dzīvotne. Alejai noteikti saglabājams aizsargājamas alejas statuss, tajā saglabājami dobumaini koki, obligāti veicama alejas atjaunošana, stādot jaunus platlapju kociņus. Alejas pašreizējās robežas ir optimālas. Kopumā alejai ir vidējas perspektīvas lapkoku praulgrauža populācijas saglabāšanā. Piezīme: Blankenfeldes muižas alejai var būt vēl citas bioloģiskās daudzveidības (dabas), kultūrvēsturiskās vai citas vērtības, kas nav šī eksperta atzinuma kompetencē.

10. IZMANTOTIE INFORMĀCIJAS AVOTI

Anonīms 2013a. Ziņojums Eiropas Komisijai par biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2007.-2012.gada periodu.

http://www.daba.gov.lv/public/lat/dati1/zinojumi_eiropas_komisijai/

Anonīms 2013b. Ziņojums Eiropas Komisijai par biotopu (dzīvotņu) un sugu aizsardzības stāvokli Latvijā. Novērtējums par 2007.-2012.gada periodu.

http://cdr.eionet.europa.eu/Converters/run_conversion?file=/lv/eu/art17/envuc1kdw/LV_species_reports-131018-113252.xml&conv=354&source=remote#1084BOR

Auniņš A. (red.) 2013. Eiropas Savienības aizsargājami biotopi Latvijā. Noteikšanas rokasgrāmata. 2.papildinātais izdevums. Rīga, Latvijas Dabas fonds, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, 320 lpp.

Bāra J., Nitcis M., Lārmanis V., Valainis U. 2015. Parkveida pļavu un ganību aizsardzības plāns. Daugavpils, Daugavpils Universitātes Dzīvības zinātņu un tehnoloģiju institūts, 86 lpp.

Ek T., Auziņš R., Suško U. 2002. Mežaudžu atslēgas biotopu inventarizācija. Metodika. Latvija, Valsts Meža dienests, Ūstra Götaland Mežu pārvalde, Zviedrija, 76 lpp.

Telnov D. 2005. Lapkoku praulgrauža *Osmoderma eremita* (Scopoli, 1763) sugas aizsardzības plāns. Rīga, Latvijas Entomoloģijas biedrība, 100 lpp.

Vilks K. (red.) 2013. Bez mugurkaulnieku monitoringa metodika Natura 2000 teritorijās. Rīga, Latvijas Entomoloģijas biedrība, 65 lpp.

Vilks K. (red.) 2015. Latvijā sastopamās Eiropas nozīmes īpaši aizsargājamās bezmugurkaulnieku sugas. Rīga, Latvijas Entomoloģijas biedrība, Dabas aizsardzības pārvalde, 96 lpp.

Kristaps Vilks,

sertificēts biotopu un sugu aizsardzības jomas eksperts

ar specializāciju par bezmugurkaulniekiem un meža un virsāju biotopiem

(DAP sertifikāts Nr. 10, derīgs līdz 25.03.2019.)

Kontaktinformācija:
tālrunis: 26513497
e-pasts: kristaps.vilks@lu.lv